

Erklæring vedrørende Danmarks officielle politik i forhold til den igangværende krig i Gaza og besættelsen af Vestbredden

Vi er en kreds af danskere, som har det tilfælles, at vi gennem en årrække har rejst, boet og/eller arbejdet i Mellemøsten og derfor er dybt berørte af den nuværende situation i området. På basis af vore mangfoldige faglige og institutionelle erfaringer fra området henvender vi os herved til Udenrigsministeren, Folketingets Udenrigsudvalg og Udenrigspolitisk Nævn med forslag til, hvordan Danmarks politik i forhold til den igangværende krig i Gaza og besættelsen af Vestbredden kan bringes mere utvetydigt på linje med vore folkeretlige forpligtelser som FN medlemsland og som kommende medlem af FNs Sikkerhedsråd i 2025-2026.

Underskrivere

- **Lars Erslev Andersen**, idéhistoriker og seniorforsker
- **Christian Balslev-Olesen**, tidl. generalsekretær for Folkekirkens Nødhjælp, tidl. direktør for Det Danske Hus i Palæstina
- **Jørgen Estrup**, seniorkonsulent, tidl. Folketingsmedlem og tidl. formand for Folketingets Udenrigsudvalg
- **Peter Hansen**, fhv. professor, tidl. FN Undergeneralsekretær for Humanitære Anliggender og tidl. UNRWA Generalkommissær
- **Jørgen Harboe**, journalist
- **Uffe Gjerding**, tidl. Kirkernes Verdensråd og mellemøstmedarbejder i Folkekirkens Nødhjælp
- **Kirsten Lund Larsen**, journalist, tidl. Generalsekretær i KFUM og KFUK
- **Paula Larrain**, journalist
- **Jørgen Lissner**, tidl. FN landekooordinator i bl.a. Jordan
- **Mogens Lykketoft**, tidl. Udenrigsminister, - formand for Folketinget og formand for FN's generalforsamling 2015-16
- **Peter Lodberg**, tidl. professor, dr.theol., tidl. generalsekretær for Folkekirkens Nødhjælp og formand for Folkekirkens Mellemkirkelige Råd
- **Jørn Nerup**, tidl. professor, overlæge, dr.med.
- **Anne Hjul Lybke**, KFUM og KFUK og dansk repræsentant i Kirkernes Verdensråds Centralkomite
- **Malene Sønderskov**, seniorkonsulent, mellemøstekspert, medstifter af Strategihuset og Center for God Forvaltning

- **Birgitte Rahbek**, kultursociolog
- **Kirsten Thorup**, forfatter
- **Knud Vilby**, journalist

Erklæring vedrørende Danmarks officielle politik i forhold til den igangværende krig i Gaza og besættelsen af Vestbredden

Motivation

Den igangværende israelske offensiv i Gaza har polariseret debatten mere end noget andet udenrigspolitisk anliggende i nyere tid. Linjerne er trukket hårdt op mellem dem, der med udgangspunkt i Israels 'ret til at eksistere' sympatiserer med Israel og anser Gaza-krigen for at være berettiget som 'selforsvar', og dem der med udgangspunkt i palæstinenserens 'ret til et hjemland' ser kritisk på Israels misrøgt af sine internationale forpligtelser som besættelsesmagt og på den brutale krigsførelse i Gaza siden oktober 2023.

Denne polarisering har mange steder ført så vidt, at man glemmer eller ignorerer den historiske sammenhæng, herunder ikke mindst at de stridende parter har gennemlevet hver deres katastrofale kollektive trauma – Holocaust for jøderne og Nakba for palæstinenserne - som utvetydigt bør anerkendes og respekteres og mindes, men som på ingen måde i nutiden giver 'frikort' fra det internationale samfunds veletablerede retsorden og spilleregler. Hamas' uhyrlige angreb den 7. oktober må nødvendigvis også ses i en historisk sammenhæng – som det seneste kapitel i et 75-år langt mareridt med fordrivelse, besættelse og frustrerede bestræbelser på at finde en acceptabel fredsløsning, der giver både palæstinenserne og israelerne mulighed for – omsider - at leve side om side i tryghed og sikkerhed.

Samtidig er både Hamas' angreb og Israels offensiv et udtryk for den pris, både palæstinensere og israelere ender med at betale, når basale menneskerettigheder og regler for krigsførelse tilsidesættes, mens det internationale samfund, herunder Danmark, er dybt splittet.

Israel/Palæstina konflikten rummer imidlertid også et globalt sikkerhedspolitisk perspektiv der, hvis ikke vi er os det meget bevidst, risikerer at koste Danmark som småstat dyrt på længere sigt

Det har i årtier været en grundsten i dansk udenrigspolitik, at småstater opnår den største grad af beskyttelse i en veldefineret international retsorden. Jo bedre sådan en retsorden fungerer, desto tryggere er klodens småstater, herunder Danmark. Det samme grundprincip gælder for den nuværende konflikt i Mellemøsten – en retfærdig og varig løsning kan kun findes inden for rammerne af eksisterende internationale retsprincipper og konventioner. Der er ingen farbare og realistiske alternativer uden for rammerne af FN og det internationale samfunds eksisterende retsinstanter.

På denne baggrund føler vi os forpligtede til at fastslå følgende:

Vi ser med sorg på:

- At mere end 1000 civile israelere den 7. oktober 2023 blev dræbt, mens flere hundrede israelere blev taget til Gaza som gidsler i det største, enkeltstående angreb på jøder siden Anden Verdenskrig. Et angreb der blev udført af Hamas og andre væbnede palæstinensiske militser, og som var et åbenlyst brud på folkeretslige principper.

- At Israels uundgåelige svar på angrebet har været helt disproportionalt og haft en sådan karakter og voldsomhed, at det har ført til seriøse anklager mod Israel ved FN's Internationale Domstol for krigsforbrydelser og muligvis folkemord.
- At Hamas' angreb fandt sted på baggrund af en 15 år lang blokade af Gaza striben, der i voldsom grad har hæmmet områdets økonomisk udvikling og gjort mere end 80% af Gazas befolkning helt eller delvist afhængig af humanitær hjælp.
- At angrebet også fandt sted på baggrund af en stadig udbygning af ulovlige israelske bosættelser på Vestbredden, konfiskation af palæstinensisk landbrugsjord, ødelæggelse af oliventræer, restriktioner på palæstinenserne adgang til vand og begrænsninger af bevægelsesfriheden mellem palæstinensiske byer på Vestbredden. Handlinger der tilsammen underminerer forudsætningerne for etableringen af en palæstinensisk stat, og som har ført til en situation, hvor Israel i henhold til adskillige officielle FN-rapporter opfylder betingelserne for at blive karakteriseret som en apartheid-stat.
- At også disse handlinger har udgjort systematiske brud på menneskerettighederne og er foretaget i strid med FN-konventioner og resolutioner, uden at det internationale samfund har formået at gribe ind.

Vi minder om

- At FN's menneskerettighedskonventioner og Geneve konventionernes bestemmelser for krigsførelse blev udviklet efter 2. Verdenskrig, ikke mindst som en reaktion på krigens systematiske forfølgelser og udryddelser af religiøse, herunder jødiske, minoriteter.

Vi beklager dybt

de kun alt for tydelige *konsekvenser* af den israelske regerings og de palæstinensiske væbnede gruppers tilsidesættelse af disse konventioner, ikke mindst:

- At israelske civile er blevet dræbt eller lemlæstet af Hamas og andre væbnede grupper i angrebet den 7. oktober og gennem gentagne bombardementer fra Gaza af talrige civile mål i Israel.
- At civile i Gaza udsættes for massive luftbombardementer, militære angreb på hospitaler, skoler og andre civile institutioner, udenretslige henrettelser og udsultning, foreløbig med mere end 40.000 dræbte og langt flere lemlæstede på krop og sjæl til følge.
- At palæstinensere på Vestbredden udsættes for daglige angreb fra bevæbnede bosættere, som ofte assisteres af israelske soldater, og som kun meget sjældent retsforfølges af de israelske myndigheder.
- At FN Chartrets paragraf 51 om 'retten til selvforsvar' vedvarende og konsekvent misfortolkes i den nuværende debat. Artikel 51 refererer til FN-medlemslandes ret til at forsvare sig selv mod udefrakommende angreb, men er ikke relevant for forholdet mellem en besættelsesmagt og befolkningen i de besatte områder – specielt ikke, hvis besættelsesmagten tilsidesætter de forpligtelser, som den er pålagt af Geneve-konventionerne.
- At moderate, israelske stemmer får stadigt sværere ved at ytre sig i et israelsk samfund, der udviser tydelige udemokratiske og repressive tendenser.

Vi ser desuden med stor bekymring på

de negative konsekvenser, som store dele af den vestlige verden, herunder Danmark, udsætter sig for, hvis de vedbliver med at forsvare eller undskylde Israels tilsidesættelse af basale regler for krigsførelse og territorial ekspansion – eksempelvis følgende:

- Svækkelsen af Danmarks *troværdighed* blandt lande i 'det globale syd' som et land, der gennem en menneskealder konsekvent har forsvaret og arbejdet for at styrke FN og de internationale konventioner.
- Svækkelsen af Danmarks deraf følgende *mulighed for at påvirke* internationale politiske dagsordener og fremme Danmarks udviklings- og udenrigspolitiske interesser globalt.
- Den *sikkerhedspolitiske sårbarhed*, Danmark som småstat udsættes for, når FN-beslutninger og internationale konventioner, der beskytter de mindre stærkes ret, tilsidesættes og undergraves.
- Den *forråelse* der opstår, når den offentlige debat funderes på følelser og fordomme frem for fakta og anerkendelsen af internationale spilleregler som et fælles fundament for problemløsning.
- Den *dæmonisering og de trusler*, danskere med muslimsk og jødisk baggrund udsættes for, når respekten for alle menneskers lige ret til frihed og selvbestemmelse svækkes.

På denne baggrund opfordrer vi den danske regering til at styrke arbejdet for at fremme respekten for FN og for efterlevelsen af internationale konventioner.

Vi henviser til den Internationale Domstols vejledende kendelse fra juli 2024, herunder at:

- Israels besættelse af Gaza, Vestbredden og Østjerusalem er ulovlig, og at Israel er forpligtet til hurtigst muligt at bringe besættelsen til ophør.
- Alle lande er forpligtet til at undgå at bidrage til at fastholde Israels ulovlige besættelse og de konsekvenser, besættelsen har medført.
- Israel er forpligtet til øjeblikkeligt at indstille al bosættelsesaktivitet og evakuere alle bosættere fra de besatte palæstinensiske områder.

Vi opfordrer derudover Danmark til, som kommende **medlem af FN's sikkerhedsråd**, at arbejde aktivt for

- At der etableres en varig våbenhvile i Gaza
- At alle gidsler i Gaza og alle palæstinensere, som er fængslet uden dom, frigives - At stoppe Israels drab på nødhjælpsarbejdere og journalister, der arbejder i Gaza.
- At styrke støtten til FN's uundværlige organisation for palæstinensiske flygtninge (UNRWA)
- At arbejde for uhindret adgang for humanitær hjælp til Gaza i overensstemmelse med den 4. Geneve konvention.

Vi opfordrer ligeledes til, at Danmark som **medlem af EU**:

- aktivt bidrager til at forhindre, at EU's naboskabsaftale med Israel misbruges til at understøtte økonomisk aktivitet og produktion i israelske bosættelser.

Vi opfordrer desuden Danmark som medunderskriver af menneskerettighedskonventionen, Folkedrabskonventionen og Geneve konventionerne til at forhindre, at den danske stat:

- gennem salg af våben direkte eller indirekte muliggør drab på civile palæstinensere eller israelere.
- gennem investeringer i og samarbejde med institutioner på besat land medvirker til at fastholde og legitimere besættelsen og den fortsatte ekspansion af ulovlige bosættelser.

Vi opfordrer endelig den danske regering til:

- At anerkende en palæstinensisk stat, funderet på allerede vedtagne FN-resolutioner, heriblandt ikke mindst Generalforsamlingens resolution 181 (november 1947) og resolution 194 (december 1948), som bygger på princippet om opdeling af Palæstina i to separate, klart definerede stater.

- At arbejde på en forhandlet fred, der inddrager alle centrale aktører og repræsentanter for både det palæstinensiske og israelske folk

Nyborg 16 august 2024